

तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,

३, महापालिका भार्ग, पत्र पेटी क्र. १९६७, मुंबई ४००००९

दरध्वनी - २६३०६०१, २६१०६०२ २६४९९५०/५१, फैक्स - २६९२९०२.

E-mail : desk2a@ dtemaharashtra.gov.in Intern:<http://www.dtemaharashtra.gov.in>

क्र. २३/एडीएम/निवडणूक/२०१९/७३९

दि.: १९ SEP २०१९

१५

राहरांचालक,

तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय,

मुंबई / पूणे / नाशिक / औरंगाबाद/अमरावती / नागपर

विषय : लोकसभा निवासाक २०१९ मध्ये दिवांग व्यक्तीची (Person with Disability)

मतदार म्हणून नोंदणी व त्यांना मतदानासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या सविधांबाबत.

संदर्भ: १) मा.उपसचिव य सह मख्य निवडणक अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य यांचे पत्र

क्र.ईएलआर-२०१८/प्रक्र१७/३३ दि. १५ ऑगस्ट २०१९.

२) मा.अवर सचिव व उप मर्यादित अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य यांचे पत्र

क्र.ईएलआर-२०१८/प्रक्र॑७७/३३, दि.३१ ऑगस्ट २०१९.

वरील विषयाच्या अनुषंगाने आपणांस कळविण्यात येते की, अपंगाना लोकशाही प्रक्रियेमध्ये सामावृत घेण्यासाठी भारत निवडणूक आयोगाने घोषित केलेल्या “सुलभ निवडणूका (Accessible Election) या विषयाच्या अनुषंगाने दिव्यांग मतदारांना निवडणूक प्रक्रियेमध्ये सामावून घेण्याच्या दृष्टीने करण्यात आलेल्या उपाययोजना, पुरविण्यात आलेल्या सोयी सुविधा व त्यात असलेल्या अडचणी व त्यावरील उपाययोजना याबाबत आढावा घेण्यासाठी मुख्य निवडणूक अधिकारी, यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्य स्तरीय समितीची बैठक दि. १३/८/२०१९ रोजी घेण्यात आली होती.

सदर बैठकीत भारत निवडणूक आयोगाच्या सूचनेनुसार राज्याच्या आगामी सार्वत्रिक विधानसभा निवडणूक - २०१९ ची तयारी करताना खालील मुद्यांच्या अनुषंगाने तात्काळ कार्यवाही करण्याचे ठरविण्यात आले.

१. दिव्यांग मतदारांची मतदार म्हणुन नोंदणी (New Voters Registration as PWD Voter) करणे.
 २. अपंग भित्र विद्यार्थीची नेमणूक व प्रशिक्षण .
 ३. दिव्यांग व्यक्तींना मतदान केंद्रावर जाण्यासाठी व्हील चेअर(Wheel chair) करीता रॅम्प तयार करणे.
 ४. दिव्यांग व्यक्तींना मतदान केंद्रावर जाण्यासाठी व्हील चेअर(Wheel chair) उपलब्ध करून देणे.
 ५. मतदार नोंदणी व मतदानासाठी दिव्यांग व्यक्तींची आकडेवारी उपलब्ध करून देणे.

१८८८ चालक सम्मिलन,

(लैंगिक कार्यालय, अमरावती)

4244 20/9/19

उपरोक्त मुद्दाच्या अनुषंगाने दिनांक २०/३/२०१९ रोजीच्या वेळवीचे इतिवृत्त, दिनांक १३/८/२०१९ रोजीच्या वैठीकीचे विषय सूची, इतर माहिती पत्रक व सदर वैठकीचे इतिवृत्त इत्यादीच्या प्रतीसह आवश्यक त्या पुढील कार्यवाही सोबत जोडण्यात आल्या आहेत.

तरी आपणांस कळविण्यात येते की, दिव्यांग मतदारांची टक्केवारी आगामी विधानसभा निवडणूकीत वाढण्याच्या दृष्टीने मुख्य निवडणूक अधिकारी यांनी दिलेल्या सुचनेनुसार उचित कार्यवाही करण्यासाठी आपल्या विभागातील सर्व संस्थांना सूचित करावे व याबाबत पाठपुरावा करावा.

(डॉ. अमरेश वाघ)

संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई

प्रत : मा.मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४०००३२ यांगा माहितीकरिता संविनय रादर.

स.क्र. विडाऊ | तितीक्षण | २०१९/२५२
कौटुम्बिक तितीक्षण वि ३१ ऑग-
दि. २६ SEP 2019

तत्त्व. सर्व मुक्ताचार्य, अगरवाली विभाग, अमरावती वर्गाना वर्षील
कृताने कार्यवाही कळव कुण्ठेल्या कार्यवाहीच्या अद्यवार
वर्ष कार्यालयास साफर करावा

सहसंचालक तंत्रशिक्षण
विभागीय कार्यालय, अमरावती।

प्रतीक्षीपी! प्रोग्राम्, तंत्राचीक्षण डि.का. अगरवाली वर्ग
कौटुम्बिक तितीक्षण एकज्ञानीता.

Meeting of State Steering Committee on Accessible Elections (SSCAE) on 13th August 2019

Support expected from following departments:

1) School/Higer Education Department:

- Voter Literacy: PwD students in schools shall be educated about their right with respect to the electoral process.
- PwD student should be motivated through NGO/Brand Ambassabor/Apang Mitra to participate in electoral process such as electoral registration, voting etc.
- It is also requested to add chapter on electoral process and right to vote in the syllabus of students
- Students including PwD shall be made aware about Assured Minimum Facilities (AMF) at the polling station so nobody shall be deprived of basic voting rights due to non-availability of ramp or wheel chairs etc.

2) Public Health Department:

- Making availability of PwDs data to the CEO office
- Making availability of chairs for PwD voters
- Arrangement of medical assistance/kit at polling stations

3) Social Justice and Special Assistance Department:

- Management and availability of PwD data with the help of Commissioner, PwD
- Manpower of the schools, hostels, colleges of PwDs shall be made available to the election machinery
- Volunteers to be made available as Apang Mitra at polling stations

4) Public Works Department:

- Ensure support for Assured Minimum Facilities (AMF) at Polling stations as per ECI guidelines
- Ensure proper ramp for PwDs as per standard gradient 1:10
- Arrangement of PwD friendly furniture
- Accessibility to the polling stations such as approach roads and ramps

5) NCC, NSS, NYKS and Bharat Scouts and Guides:

- Provide volunteers as Apang Mitra at polling stations during the polling day
- Apang Mitra and volunteers shall help the PwD voters to reach to the polling stations

6) Engagement of NGOs/CSOs:

- NGOs/CSOs shall support in public awareness
- Support in publicity campaign
- Reach out to PwD organizations
- Adopt the polling stations where PwD voters will participate in voting process
- Motivate PwD electors for registration and voters to participate in voting process
- Facilitate PwD voters to participate in electoral process

महाराष्ट्र

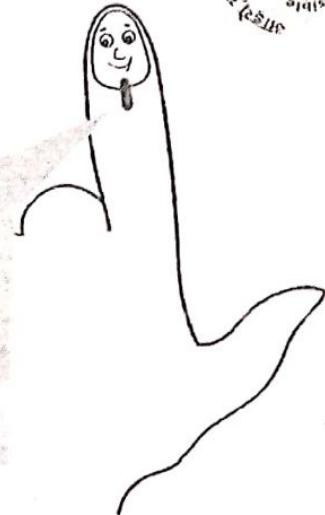

प्रिय निवडणूक अधिकारी,

आपल्या लोकशाहीची परंपरा जतन करण्याचे तुमचे प्रयत्न खरोखरच स्तुत्य आहेत. बदल घडवून आणण्यासाठी तुम्ही तयार आहात!

अपंग मतदारांसंबंधी जागरूक राहण्याचे लक्षात ठेवाल ना ?

यासंबंधी काही सुचवायचे आहे -

अपंगत्वाचा नक्की, तर आपलो नक्काशात्क विवार
आणि कृती माणसाला असमर्थ बनवतात.

अपंग व्यक्तिगतीलाही मतदानाच्या समाज अधिकार आहे.

अपंगत्वाचा अर्थ आपल्या कितपत लक्षात आला आहे ?

शरीर, इंद्रिय किंवा मेंदूची अक्षमता असलेल्यांच्या बाबतीत अपंगत्वाचा खरा अनुभव तेहाच येतो जेव्हा आजूबाजूच्या प्रणाली व व्यक्तींचे दृष्टीकोन त्यांच्या पूर्ण व प्रभावी सहभागाच्या आड येतात.

अपंग व्यक्तींच्या कार्यक्षमतेवर विश्वास ठेवणे
कधीही फायद्याचे असते.

अपंग व्यक्तींना काय काय करता येते याची यादी मोठी आहे. त्यांना काय करता येत नाही याचा केवळ एकांगी विचार करू नका.

कायिक, संवेदना आणि चेतना क्षमतेनुसार अपंगत्वाचे वेगळे प्रकार आणि स्तर असतात. कधीकधी वयोमानानुसार अथवा तात्पुरते अपंगत्व आलेले असते. अपंगत्व कधीही, कुणालाही, कुठेही येऊ शकते.

सर्व धर्माच्या, पंथांच्या तसेच सामाजिक-आर्थिक स्तरांतील लोकांमध्ये अपंगत्व आढळून येते. आपल्या अवतीभवती असलेले त्यांचे प्रमाण आपल्या कल्पनेपेक्षा अधिक आहे.

म्हणूनच त्यांना मतदानाचा हक्क मिळेल याची खात्री करू या.

आपला सदाचार कसा असावा?
आपल्याला इतरांकडून जी
वागणूक अपेक्षित असते तशीच
त्यांच्या प्रति आपली वागणूक
असली पाहिजे

अपंग मतदारांना सामोरे जाताना:

हे करा: मतदान प्रक्रियेचे गांभीर्य
ढळून न देता अपंग व्यक्तीचे मोठ्या
रागेत उंचे राहणे आणि त्यांचा
खोलंवा कस्या टाळता येईल याचा
विचार करा. यासाठी त्यांना प्राधान्याने
प्रवेश, स्वतंत्र रांग आणि इतर
लोकांना जागरूक करणे असे काही
मार्गनिवडूशक्ता.

हे टाळा: अपंगत्व असण्याचा
व्यक्तिंशी थेट संपर्क साधा, त्यांच्या
सहकाऱ्यांशी नदे.

हे निवडा: सुयोग्य शब्दांची निवड
करा. शब्दांचे सामर्थ्य ओळखून अपंग
व्यक्तिंशी बोलताना, त्यांना संबोधित
करताना विशेष काळजी घ्या.
कमजोर, लुळा, मुका, दुबळा,
यासारख्या शब्दांचा वापर करूनका.

मित्रांनो,

अपंगत्व असणा-या व्यक्तिंना मतदानाचा समान अधिकार आहे.

तो बजावण्यासाठी तुम्हीच सहाय्य करू शकता.

वर उल्लेख केलेल्या गोईचा अवलंब करून प्राप्त परिस्थितीशी जुळवून घ्या.
कुठल्याही अपंग व्यक्तीला मतदानापासून वंचित ठेवू नका.

अपंग मतदारांना सामोरे जाताना:

अपंगत्व असलेल्या आणि दिलेले गरजा असलेल्या सदृश्यतावावत

- सर्वी तां हाणीत्याचा भग्नांवा जपून व्यादवा घेऊन करा.
- उपरी वाढी नीर स्फुटने घेऊन व्यादवा फुट बोलावाची किंवा लिहून देण्याची किंवा नी वाढा
- वाढू राखावाऱ्याच्या भग्नात गुंडीन घेऊन करा, भग्नात अहवा सुळा भेसू लावा
- कान घेपे लावे, यामुळे शेवटपैकी तपार ताप
- एखादा कुटुंब्या अनंतरील मतदान घाराचे उंची किंवा आमत यात बदल करावाची आवश्यकता भासू शकते
- ईंटी कमी असलेल्या व्याढी, मरीझावाचिक अपंगत्व असलेल्या व्याढी तरोय इतर अधिक भाषावाची आवश्यकता असलेल्या व्यक्तीने मतदान केलात यादा वेळा
- प्रथमच मात्राम करीत असलेल्या भवदारांना उमेदवारांचा बटणापुढे असलेल्या तात दिलाच अंदी सगळातून सागा, कारण मतदान पकिंया पूर्ण क्षाल्यावर येणारा प्रदीर्घ दौऱ्या प असा मावाज करून नित हे ऐकून शक्यवार नाहीत.

३ इंटीय असलेल्या मतदारांना सहाय्य करण्यासाठी:

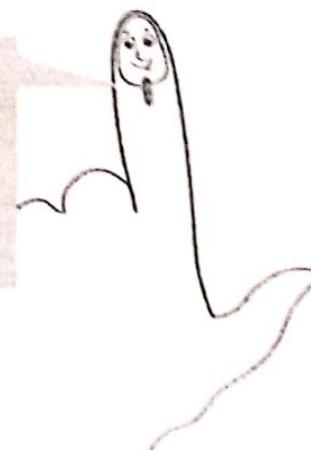
- अशा मतदारांशी वैलून आणि त्याच्या हाताला स्वर्य करून त्याचे लळ वेषून या आणि काही मागदीन हवे आहे का हे विचारा.
- सूचना/निर्देश याचे (उगाडी मतदानाच्या सूच्यातीत कसे जायचे कांकिती) तोंडी मार्गदर्शन करा.
- मतदान यंगार असलेली बेलालिपीतील पूरी परिवित कृत्यात मतदारांना यंगायिती केंद्रव्याप्त सूचना दा. बेल विचारा आणि बेल उमेदवार याची / बेल मतापत्रिकेविकायी मतदाराला अपूर्ण माहिती दा.

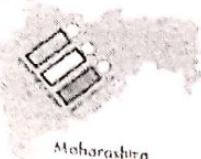
४ कार्यविधीर मतदारांना सहाय्य करताना:

- या मतदारांसी समोर समोर बोला आणि त्याच्या नजरेता नजर घेऊन त्याचे लळ केलून या
- सादकाश बोला, व्याख्यात भाषा, यांगाखुणा, हातावात यादूरी त्यांताची सहाय साधा.
- तुनचे नुसारे लिहून स्पष्ट करण्याचा प्रश्न उरा.

५ क्षीलचेमरचा वापर करणा-यांसाठी:

- क्षीलचेमर वापराते मतदार केंद्रावर जागे, सुची हत्तकारे, वकळवजे या किंवा महाराष्ट्रे करू शकतील याचा शोधी करून आवा.
- क्षीलचेमरची उंची लक्षात घेऊन मतदान घारपर्त ते सहज योही उक्तसील याची लांतरऱ्या करा.

Maharashtra

Dear Election Personnel,

Your efforts to maintain the democratic tradition of our nation is second to none. You are all set to make a difference. Allow us to remind you to be more sensitive towards voters with DISABILITIES.

Here are some suggestions!

**Disability does not make a person incapable,
our actions and attitudes do!!!**

People with disabilities have equal right to vote

How well do you understand disability?

Disability is actually experienced when one's impairment in body, senses or brain, in interaction with the barriers in the environment, systems or people's attitude hinders one's full and effective participation in society on an equal basis with others.

**It is always better to assume competence
in persons with disabilities (PWDs)**

**There are more things that
persons with disabilities
CAN DO than what s/he CANNOT**

There are various types and degrees of disabilities including physical, sensory and neuro-developmental disabilities. There are also temporary as well as elderly disabilities. **Disability can happen to anybody, at anytime, at any place.**

People with disabilities are from all religions, ethnic backgrounds and socio-economic stratas. They are around us in more numbers than we can imagine.

LET US ENSURE THEIR RIGHT TO VOTE!

Interacting, addressing voters with disabilities

THINK how you can avoid making PwDs wait in long queues. Priority entry, separate queue, requesting others to be sensitive are a few ways YOU can adopt without diluting the sanctity of the electoral system

TALK to a person with disability directly rather than his/her companion

CHOOSE words appropriately. Words are powerful so be careful when addressing / speaking to/about persons with disability.

Do not use terms like handicapped, dumb, victim, patient

Dear Friends,
PwDs have equal right to vote. It is **YOU** who can make this possible.
Adopt the best practices mentioned above, and adapt to the situation in hand.

Let us not leave any voter behind

Basic Etiquette

Etiquette is the right word to use to describe the thoughtful, considerate behavior that we expect to receive from others and give in return. Here is what you can keep in mind!

For all PwDs and people with specific needs:

- Be patient and try to understand their questions
- Request them to repeat or write to make things clear
- Never tease or laugh at the person
- Do not assume disability by appearance, disability may be invisible too
- Be ready to provide end to end accessibility
- A short person may need adjustment in height or positioning of ballot unit
- Allow extra time for a person with low vision, psycho-social disability or other high support needs to complete the tasks at polling booth
- For the first-time voters clearly explain in advance about the red light against candidate buttons as they may not be able to hear the long beep which indicates end of voting

When supporting a voter with visual impairment:

- Get the voters attention by speaking and touching the voters arm and ask if s/he needs to be guided
- Give all directions/instructions verbally, including direction to the ballot area
- Get acquainted with the Braille strip on the ballot unit and provide precise instructions to the voter about the ballot unit, braille section and braille candidate sheet/braille ballot sheet
- You may need to guide their fingers to the appropriate place for signing

When supporting a voter with hearing impairment:

- Get the persons attention before speaking, face him/her and maintain eye contact
- Speak slowly, use body language, gestures and facial expressions to communicate. Try writing to communicate further

For a wheelchair user ensure:

- That s/he can access the polling booth, move and turn in it easily
- That the Ballot unit is easily accessible keeping in mind the height of the wheelchair

For more information, please call on helpline number 1950 (toll free)
or log on to <https://ceo.maharashtra.gov.in>.

Follow us on

Published in the public interest
on behalf of Chief Electoral Officer,
Maharashtra State

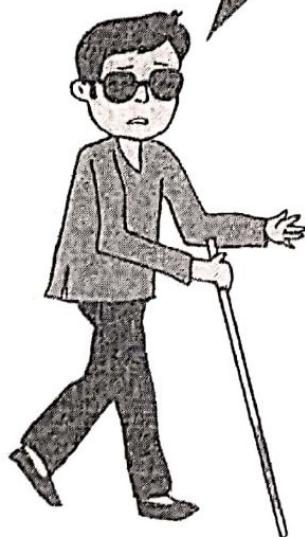
महाराष्ट्र

विधानसभा निवडणूक २०१९ काय आहे तुमचा विचार?

काय त्याचं एवढं?
तीच कथा मागच्या पानावरून
पुढे चालू राहणार!

मी अपंग!
या सर्व गोष्टी
माझ्यासाठी नाहीत.

केला हेतापूर्वी प्रयत्न,
पण मत देताना
केवढे अडथळे!

तुमच्या अपंगत्वामुळे येत्या २०१९ च्या
मतदानापासून वंचित राहू नका.
लोकशाहीला न्याय संधी द्या.

१८ वर्षावरील सर्व नागरिकांना मतदानाचा समान अधिकार आहे.

अपंगत्व - अडथळा नव्हे.

तुमचं अपंगत्व अव्यक्त असू शकेल, तुम्ही नाही.

तुमचं अस्तित्व जाणवू दे ! तुमचा आवाज सर्वांपर्यंत पोहोचू दे !
चला, हे घडू दे.

मला मतदार यादीत माझ्या नावाची नोंदणी कशी करता येईल?

- मतदार यादीत नोंद व्हावी याकरिता प्रथम फॉर्म क्र. ६ भरण्याची प्रक्रिया पूर्ण करावी लागेल. हा फॉर्म भरून त्यासोबत फोटो, ओळखपत्र, निवासस्थानाचा पुरावा अशी कागदपत्रे जोडणे आवश्यक असते.
- तुम्हाला योग्य सुविधा मिळावी म्हणून, तुम्ही तुमच्या अपंगत्वाचा तपशील बाब (च) मध्ये देऊ शकता जेणेकरून हा तपशील संबंधित मतदान केंद्रावर आवश्यक ती सुविधा पुरवण्यासाठी कळविता येईल.
- जर तुम्ही तुमचं नाव या आधीच नोंदवलं असेल आणि आता तुम्हाला तुमच्या अपंगत्वाविषयी तपशील द्यायचा असेल तर तुमच्या मतदान केंद्रस्तरीय अधिकारी यांचेशी संपर्क साधावा.

हा फॉर्म कुठून प्राप्त करता येईल?

- आंतरजालाची उपलब्धता, कार्यपद्धती आणि त्याविषयीच्या तांत्रिक बाबी माहीत असल्यास संकेतस्थळावर जाऊन तुम्ही फॉर्म भरू शकता. National Voters' Services Portal (NSVP) म्हणजेच राष्ट्रीय मतदार सेवा पोर्टल <https://www.nvsp.in> इथे जा. यावर इंग्रजीमध्ये तसेच भारतीय भाषांमध्ये माहिती उपलब्ध आहे. इथे ऑनलाईन फॉर्म भरून नावनोंदणी करता येईल.
- तुम्ही <https://eci.gov.in> वर जाऊ शकता यावरून फॉर्म ६ ची छापील प्रत घेऊन पेनाने भरता येईल. त्यासोबत आवश्यक ती कागदपत्रे जोडा आणि छापील प्रत मतदार मदत केंद्रावर (VHC) जाऊन सादर करा.

सोयीस्कर मतदार मदत केंद्र कसे शोधायचे?

<https://ceo.maharashtra.gov.in/Lists/VHCS.aspx> ला भेट द्या. तुमचा जिल्हा निवडा, म्हणजे तुम्हाला मतदार मदत केंद्रांची यादी मिळेल. त्यामध्ये केंद्राचा पूर्ण पत्ता आणि दूरध्वनी क्रमांकही असेल. त्यावरून केंद्र निवडा आणि तिथे जाऊन फॉर्म ६ सादर करा.

जर कुणी आंतरजाल न वापरणारे असेल तर?

जवळच्या मतदार मदत केंद्रावर फॉर्म ६ उपलब्ध आहे. तिथूनच फॉर्म ६ घेऊन आणि तो भरून तिथेच सादर करता येईल.

याविषयी अधिक माहिती मला कुठे मिळेल?

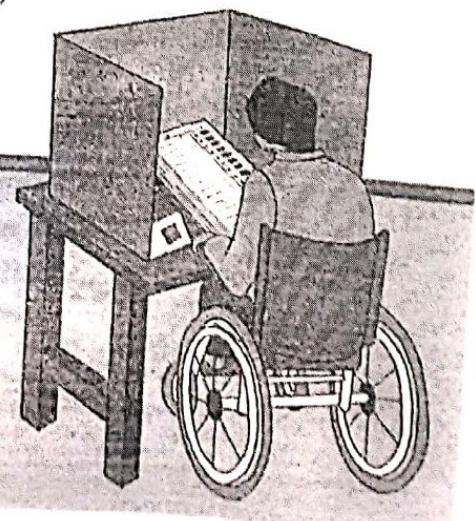
- <https://eci.gov.in> मतदान प्रक्रियेशी संबंधित कायदे, नियम आणि भारतीय निवडणूक आयोगाने विहित केलेली मार्गदर्शक तत्त्वे याविषयीच्या माहितीसाठी.
- <https://ceo.maharashtra.gov.in> महाराष्ट्र राज्याशी संबंधित निवडणूक विषयक माहितीसाठी (मतदार मदत केंद्रे, मतदार यादीत तुमचे नाव शोधणे इ.)
- मतदान केंद्रांच्या यादीसाठी
<https://ceo.maharashtra.gov.in/Lists>ListPSs.aspx>
- <https://www.nvsp.in> ऑनलाईन मतदार नोंदणी, दुरुस्ती, वगळणे इत्यादी साठी
- <https://eci-citizenservices.eci.nic.in> तकारीसाठी
- भारत निवडणूक आयोगाने विकासित केलेल्या PWD ॲप द्वारे माहिती मिळू शकेल. हे ॲप गुगल प्ले स्टोअरवर उपलब्ध आहे.

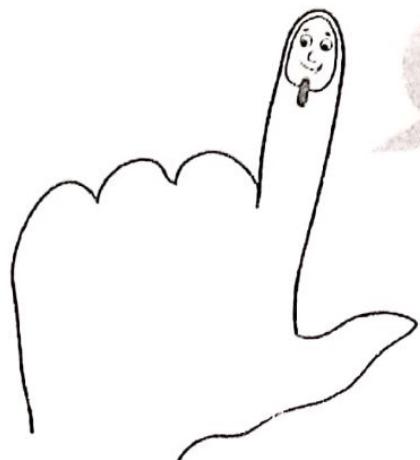
मतदान करत असताना मला काय मदत मिळेल?

- अपंगांना तसेच त्यांच्या सोबतचे जोडीदार आणि नातेवाईक यांना जाणे-येणे सुलभ क्हावे गासाठी मतदान केंद्रावर योग्य ती व्यवस्था करण्यात येणार आहे.
- तुम्हाला आवश्यक ते सहकार्यदेण्याविषयी निवडणूक अधिकाऱ्यांनाही सचेतन करण्यात आले आहे.
- स्वतंत्र रांग आणि प्राधान्याने मतदान करण्याची व्यवस्था करण्यात येणार आहे.
- मतदानदिनी संभाव्य अडथळे दूर करण्याविषयी कर्मचारी, स्वयंसेवक आणि समाजाकडून सकारात्मक तसेच कृतिशील प्रतिसाद मिळेल.
- फीलचेअर्स, स्वयंसेवक, सांकेतिक पाट्या, मदत केंद्र, सहज वाचाता येण्याजोगी पत्रके, ब्रेल भतपत्रिका / उमेदवारांची यादी यासह ब्रेल इव्हीएम्स (Braille EVMs) इ. मतदान केंद्रावर उपलब्ध असणार आहेत.
- अंध व्यक्ती आपले मत देण्यासाठी फॉर्म ४९ए भरून आपल्या साथीदाराची मदत घेऊ शकतात.
- अपंग व्यक्तींसाठी पार्किंगची विशेष सोय असेल; जे अपंग मतदार सार्वजनिक वाहनांचा उपयोग करतील त्यांना मतदान केंद्रापर्यंत विनागूल्य प्रवास करता येईल.
- PWD ॲप द्वारे मदतीची मागणी करता येईल.

सर्वसमावेशक मतदानाचा मार्ग आणि
पछत दृढ करण्यासाठी मोठ्या संख्येने या.
सहभागी व्हा.
तुमच्या उपस्थितीची जाणीव करून द्या!

आपण १ जानेवारी २०१९ ला
१८ वर्षांचे झाला आहात ना?
सिद्ध करा !

कसे? असे...

- तुमची मतदार म्हणून नोंदणी आणि मतदान करून.
- इतरांना नोंदणी आणि मतदानासाठी प्रवृत्त करून.
- स्पर्धेत उत्तरलेले राजकीयपक्ष, व्यक्ती यांचा आणि त्यांच्या धोरणांचा अभ्यास करून, तुम्हाला महत्त्वाच्या वाटणाऱ्या मुद्द्यांच्या बाजूने मत देऊन.

का? कारण...

- २००१ पासून जनगणनेत अपंगांचा समावेश केला गेला आहे (त्यासाठी अनेकांना त्यावेळी आवाज उठवावा लागला.)
- २०१४ पासून निवडणूक कर्मचाऱ्यांना अपंगत्वासंबंधी प्रत्यक्ष प्रशिक्षण देण्यास सुरुवात झाली. (हा उपक्रम राबवावा यासाठी त्यावेळी अनेकांनी अथक पाठपुरावा केला.)
- २०१५ मध्ये 'सुगम्य भारत' मोहिमेला प्रारंभ झाला. (अनेकांनी हे घडून येण्यासाठी त्यावेळी परिश्रम केले.)
- २०१६ मध्ये अपंग हक्क कायदा सुधारणा करून लागू केला. (हा मैलाचा दगड पार करण्यासाठी अनेकांना त्यावेळी मोठे योगदान द्यावे लागले.)

आता अपेक्षित साथ्य न गाठण्याचे कारणच उरलेले नाही.

मतदान करा
(भारतीय सांकेतिक भाषेमध्ये)

तुम्ही भारतीय नागरिक आहात. तुमचा आवाज सर्वांपर्यंत पोहोचला आहे आणि त्यामुळे फरक पडण्यास मदत होत आहे.

तुमचे अस्तित्व पुन्हा एकवार जाणवू द्या.

मतदान करा
(तेल लिपीमध्ये)

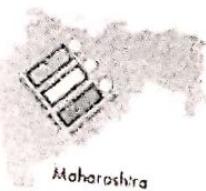
मतदान करा.

गोपनीय चौकशीमाठी वेल्पलाडून क्र. १११० (टोल प्रॉ) असे मंसरक साधा.
<https://ceo.maharashtra.gov.in> चर सोंग इन करा

Follow us on

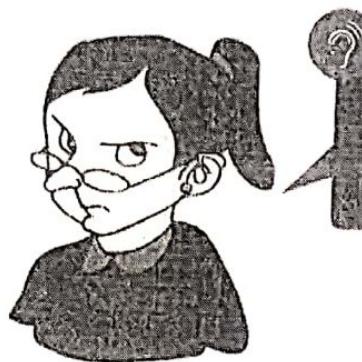
साध्य निवडणक अधिकारी, महाराष्ट्र गव्ह.
याच्या तर्फे जागेहितार्थ प्रकाशिता

Maharashtra

Vidhan Sabha Elections 2019

What is your take?

Who bothers,
same old story!

I am a person
with disability.
These things are
not meant for me!

Tried earlier
could not cast
my vote
due to difficulties!

Don't let your DISABILITY keep you away
from casting your vote this 2019.

Give democracy a fair chance!

Give India an opportunity to move towards inclusion!